

P.L.

I ŠIAURĘ

Vos spėjus visiems sulipti į vagonus, traukinys šaižiai sudžeržgė geležiniais sąnariais ir trūktelejo iš vietos.

– Rupūžėlė-ė!.. Kaip ponus veža! – išgirdo Algis iš viršaus atskriejantį sužavėto Kudziko balsą. – Numigti bus galima žmoniškai!

Pasirodo, šis jau spėjo užsikraustyti ant pačios viršutinės – bagažui skirtos – lentynos ir išsitiesti visu ilgiu.

Sunku patikėti, bet taip jau nutiko, kad bemaž vienu metu su Kudziku ant to paties vagono kupės priešingoje pusėje esančios bagažo lentynos įstengė užsikabaroti ir šiaip lėtokai besisukantis Jarmala! Kitiems aplinkiniams vaikinams, tarp kurių buvo ir Algis, tai atrodė stebėtina.

– Ei, ko ten užlindai? – dirstelėjo aukštyl Avieciūnas. – Nulipk, pietausim!

– A-a-aa! – skaniai nusiziovavo lėtapėdis palubėje. – Tingiu... Verčiau pasnausiu.

– O tu, Petrai?.. – dėl visa ko paklausė Algis ant kitos bagažo lentynos drybsantį bendražygį.

– Kurių velnių!.. – pasivertė ant šono Kudzikas. – Kimškit sau, kad norit! Nieko man nereikia...

– Nereikia? Tai ir kriošėkit, slunkiai, alkani, – mostelėjo ranka Avieciūnas ir ėmė dairytis savo lagamino.

Bet jis buvo nukištas po atverčiamuoju suolu esančion dėžėn, todėl Algiui ir dar porai naujokų teko atsistoti. Kiti ta proga irgi suskato tempti į viešumą savo turtus. Avieciūnas pakėlė ir horizontalioje padėtyje įtvirtino po langu įtaisytą atlenkiamąjį staliuką.

Bendrai puotai iš esmės buvo pasirengta.
Tuo metu išdygo vienas iš vežamuosius lydinčių seržantų.
– Imkit po vieną! – atkišo jis seno pavyzdžio – apskritą – kareivišką katiliuką, artipilnį plonos sausos dešros gabalėlių.
Padalijęs ištraukė iš maišelio, kurį nešėsi diržu užsikaabinęs ant peties, forminį juodosios duonos kepaliuką, atriekė abišalę.
– Kam reikia?.. – paklausė.
Visi noriai ėmė ir po riekę duonos. Mat vaikinams knietėjo patirti: kokia ji – ta kareiviška – duonelė? Šitokią ar panašią juk valgyti reikės ne vienerius metus.
Seržantui teko čia pat suraikyti ištisą kepaliuką.
– O jei neužteks, ar galima bus gauti dar? – nutaisęs kūdikiškai naivų veidelį ir klastingai žiburiuodamas akutėmis klustelėjo Avieciūnas.
Mat tikėjosi, kad dalytojas atsišaus švamsterėdamas kokią negirdėtai riebę keiksmazodį ir privers naujokus už pilvų griebtis iš juoko. Vadinasi, pats galės paskui didžiutis originalia išmone, pralinksminusia visą kupės publiką.
Bet dalytojas tik puse lūpų šyptelėjo.
– Duonos galima, bet dešros – tokia normal! – pranešė.
Ir, daugiau nieko neaiškindamas, nuslinko siauru koridoriumi tolyn.
– Fu-u!.. – iš apmaudo, kad sumanymas nepavyko, vožė kumščiu per savo valizos dangtį Avieciūnas.
Bet jis buvo pamiršęs, kad paguldyto ant suolo lagamino užraktų skląsteliai atstumti, liežuvėliai atšokę ir jau negalėjo prilaikyti dangčio. Taigi dangtis su nemenka jėga metėsi aukštyn ir pasilenkusiam siekti iš po kito suolo savo lagamino naujokui, pavarde Tamulis, – šeberkšt per burną!
Tas sukaukė it šunyti, bet tuoj užsičiaupė – mat prie sukruvintos lūpos teko prispausti nosinę.
O tada švokšdamas pardribo ant suolo.

– Tu ką – tyč-čia?.. – sušvebeldžiavo žvairuodamas suglumusio Avieciūno pusėn. – Ar tik danties neišmušėi, pusproti?!
Kaltininkas puolė teisintis, girdi, nepastebėjęs, kaip šis virš jo nešmenės žiaunas pakabino, tad pats esąs ir kaltas. Bet tai tik dar labiau pykdė Tamulį. Besitvenkianti nesantaika grėsi virsti peštynėmis.
– Parodyk savo dantį! Pažiūrėsim, ar tikrai jau tokia bėda, – nusprendė įsikišti į vaikinų barnį Algis.
Įtūžęs Tamulis baltomis sušnairavo ir šio pusėn.
– Pats per srėbtuvę būtum gavęs, – žinotum, kokia bėda, – suniurnėjo.
Bet vis dėlto nenorom prašiepė lūpas.
– Ė-ė – nieko!.. – atlikęs dantų inspekciją, linksmi pranešė Kalvaitis. – Nė vienas nekliba. Lūpa – per milimetrą pragnybta... Pavalgysim – virsk miegoti! Atsikėlęs gal nė neprisiminsi, kas čia buvo...
Tamulis, nieko daugiau nesakydamas, tik atsiduso. Matyt, labiau už žiomenų apžiūros rezultatus jį apramino šilti bendraamžio žodžiai.
O Avieciūnas su likusia kompanija ant abiejų kupei priklausančių staliukų jau buvo pradėjęs krauti vaišes. Be seržanto atneštos dešros gabalėlių, kuriuos šie kišeniniais peiliukais smulkino į griežinėlius ir bėrė ant suglamžytų laikraščio skiaučių, bei kareiviškos duonos pusiau perpjautų riekių, dar padėliojo lašinių, atidarė porą dėžučių žuvies konservų, nedidelį stiklainį marinuotų agurkų. Vaikinai savo valizose aptiko netgi įvairių rūšių sausainių bei saldainių.
– P-p-palaukit, v-vyrai! – atkuto Tamulis. – Man dar liko nep-pradėtas s-sūris!
– O man – rietena dešros! – pasigyre Algis.
– Tai duokit greičiau viską šen! – įsakė puotai vadovaujantis Avieciūnas. – Ir traukit kuris ką turit atsigerti.

Algis surinkimo punkte kelionei buvo nusipirkęs ir porą butelių limonado. Kitų vaikinų lagaminuose taip pat atsirado keletas butelių vaisvandenių ar dar kokio nors geriamojo skysčio.

Taigi vaisės turėjo būti visai padorios.

Tuo labiau kad jų kokybe ir toliau šventai rūpinosi Avieciūnas. Jis kaipmat sušmauškinio ir Algio paduotą dešros rinkę, ir Tamulio pakištą apykietį naminį sūrį.

Paskui tarsi koks viršininkas griežtai sukomandavo:

– Valgykit!.. Ko vėpsot kaip jaunamartės? Tik imkit po tiek, kad kiekvienam išeitų paragauti ir šio, ir to!

Antrąkart raginti nereikėjo. Jau praalkę vaikinai graibstė viską nuo staliukų ir kimšo su ūpu.

Malonūs valgių kvapai netruko sukutenti ir teberiog-sančių palubėje dviejų užsispyrėlių šnerves.

– Vyručiai!.. Paduokit duonos su dešra! – neiškentė Kudzikas. – Taip gardžiai kvepia!..

– Nebūkit kiaulės, nesurykit visko! – subraškinio lentyną apsisversdamas ant pilvo Jarmala. – Ir mes norim!..

– V-va... j-jjums! – dūrė špyga aukštyn Tamulis.

Lūpa jam jau nekraujavo, užtat išsipūtė kaip sardelė ir nemenkai kliudė šnekėti. Todėl vyriokas stengėsi nedaugžodžiauti.

– Ak šitaip?! Velniai raguoti!.. – išsijudino Kudzikas. – Palaukit, nulipsiu – jūsų špygomis patiems gerkles užkišiu!

– Ko gi nuo tos savo lentos kraustysies? Matai: nėra kur kojos padėti. Suspėsi, Petrai... Nebijok, visko nesuvalgysim! – įtikinėjo kraštietį Algis.

– Šikt ant bobutės tako!.. Po jūsų pilvapenyštės – išėdos beliks! – nesidavė malšinamas karštakošis.

Ir aiškiai taikėsi čiuožti žemyn.

Bet vos tįstelėjo koją, kai nuo lentynos nulėkė neatsargiai pastūmėtas pusbatis ir į valgytojų ne ką spėtos pajudinti šprotų skardinukės kraštą – džiankšt!

Nedidelė plokščia dėžutė it užkliudyta spyruoklinė mina pašoko nuo staliuko ir skambtelėjo Avieciūnui tiesiai į

kaktą. Kadangi stamantrus indelis atsimušė į kietą daiktą dugnu, visa, kas jame buvo, akimirksniu išlėkė lauk. Mažytės žuvelės ir padažo lašai sakytum sproguosios grana-tos skeveldros nuskriejo į šalis...

Visko, kas dėl to menkniekio nutiko toliau, dorai nupasa-koti būtų neįmanoma.

Avieciūnas, kuriam dėželė skėlė į tarpuragę, o tirštas aliejus užpylė akis, tik mataravo rankomis it neregys ir ambrijo:

– Avinmašni tu!.. Asile!.. Durnių durniau!..

Tamulis, grieždamas dantimis, rankiojo auksu žvilgančias žuvytes iš užančio ir, nepaisydamas, kad smarkiai tampoma lūpa kelia skausmą, įniko dar uoliau už Avieciūną auklėti įvykio kaltininką:

– Kelme!.. Muž-žike mėš-šlinas!.. Kas gi b-batus ant lent-tynos dedasi, o ne apačioj palieka? Nejaugi pirmą-syk gyvenime tr-raukiniu važiuoji, mulki?..

Tikriausiai jis būtų ir toliau rėkęs ant susigūžusio pa-lubėj Kudziko, nes buvo matyti, kad yra smarkiai įpykęs. Bet nori nenori teko pritilti: išpurtusi lūpa reikalavo atvangos.

Algiui, matyt, todėl, kad sėdėjo ant paties suolo krašto, atokiau nuo staliuko, galima sakyti, kliuvo menkai: tik riebus šprotas įlėkė į burną ir įsmigo tarp dantų – beliko sukramtyti. Tiesa, dar veidą žuvimi kvepiantis aliejus apšlakstė, plaukus patepė.

Kitiems – kuriam kaip.

Bet visai nekliudyti liko tik dviese, sėdintys prie mažo-jo staliuko kitoje koridoriaus pusėje. Aišku, aniems buvo proga prisikvatoti iš netyčiomis iškrestos kvailystės.

Kadangi Kudziko batas daugiau nuostolių nepridarė, nes atšokęs nuo staliuko, nulėkė į kampa, vaisės greit atsinaujino. Mat dėl aliejumi aptaškėtų drabužių niekas erze-lio nekėlė. Juk ne kokie šventiniai, panešioti. Kai kurie – bemaž išmestini. Taigi kiek apsišluostę vaikinai greitai pamiršo komišką nuotykią ir valgė toliau.